

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Łukowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący sędzia Edyta Cieliszak

Protokolant st. sekr. sądowy Danuta Domańska

po rozpoznaniu dnia 3 grudnia 2020 roku, 2 lutego i 20 kwietnia 2021 roku sprawy Z. J. s. A. i A. z domu W. ur. (...) w S. oskarżonego o to, że:

w dniu 28 grudnia 2018r. w Ł., woj. (...), na stronie internetowej (...).pl, pomówił oskarżyciela prywatnego M. K. o takie postępowanie i właściwości poniżające go w opinii publicznej w szczególności związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą a w szczególności formułując nieprawdziwy zarzut: „w nocy z soboty na niedzielę, zwykle od północy do 5 rano jest bardzo głośno a do tego na naszą działkę często spada confetti z tzw. tub weselnych nie nadążamy sprzątać., czym naraził go na utratę zaufania niezbędnego dla prowadzonej działalności gospodarczej- tj. o czyn z art. 212§1 kk

orzeka:

Z. J. niewinna od zarzucanego mu czynu, zasądza od M. K. na rzecz Z. J. poniesione przez niego koszty zastępstwa procesowego, kosztami postępowania obciąża oskarżyciela prywatnego M. K..

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE			
Formularz UK 1	Sygnatura akt	(...)	
Jeżeli wniosek o uzasadnienie wyroku dotyczy tylko niektórych czynów lub niektórych oskarżonych, sąd może ograniczyć uzasadnienie do części wyroku objętych wnioskiem. Jeżeli wyrok został wydany w trybie art. 343, art. 343a lub art. 387 k.p.k. albo jeżeli wniosek o uzasadnienie wyroku obejmuje jedynie rozstrzygnięcie o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu, sąd może ograniczyć uzasadnienie			

do informacji zawartych w częściach 3–8 formularza.			
1.USTALENIE FAKTÓW			
0.1.Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Oskarżony	Czyn przypisany oskarżonemu (ewentualnie zarzucany, jeżeli czynu nie przypisano)	
1.1.1.	Z. J.	czyn zarzucany - jak w akcie oskarżenia	
Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione	Dowód	Numer karty	
Z. J. mieszka w bloku przy Al. (...) w Ł. nr (...), w klatce pierwszej od strony sali weselnej (...), która usytuowana jest w bardzo bliskiej odległości kilku metrów od bloku, w związku z utrudnieniami i uciążliwościami działania sali weselnej między mieszkańcami bloku a w szczególności zamieszkującymi w klatce najbliższej sali weselnej trwa od dłuższego czasu konflikt, zarówno on jak i mieszkańcy skarżą się na hałasy, szczególnie w godzinach nocnych i nad ranem, nieporządek- zaśmiecanie ich działki przez konfetti w tub weselnych, które spada na ich stronę, brak możliwości	wydruk artykułu ze strony internetowej z dnia 28 grudnia 2018r	10	

spoczynku nocnego w związku z odgłosami weselami trwającymi do wczesnych godzin rannych a także na inne uciążliwości związane z organizowanymi weselami, w związku z tym między innymi Z. J. działający w imieniu i na rzecz współmieszkańców aby zwrócić uwagę na uciążliwości prowadzonej w sąsiedztwie działalności gospodarczej (w związku z planowaną rozbudową sali weselnej o miejsca parkingowe i pokoje mieszkalne- nadbudowa) udzielił wywiadu gazecie (...), który ukazał się 24 lipca 2018r. W wywiadzie tym zacytowana została przez przeprowadzającego wywiad jego wypowiedź " w nocie z soboty na niedzielę, zwykle od północy do 5 rano, jest bardzo głośno a do tego na naszą działkę często spada confetti z tzw. tub weselnych. Nie nadążamy sprzątać",. W artykule pojawiają się także wypowiedzi T. M. i M. W. o zakłócaniu spoczynku nocnego czy o załatwianiu potrzeb fizjologicznych czy wymiotowaniu w pobliżu ogrodu przez gości weselnych,. Artykuł odnosi się też do wcześniejszej publikacji gazety poruszającej ten problem z września 2015r. Artykuł opublikowany w gazecie 24 lipca 2018r został następnie wykorzystany przez

wydawcę- bez żadnego w tym udziału i bez wiedzy czy zgody (nie była konieczna) oskarżonego Z. J. czy nawet dziennikarza przeprowadzającego wywiad - i w częściowo zmienionej formie stylistycznej , w postaci między innymi cytowania fragmentów wcześniejszego artykułu opublikowany na stronie internetowej gazety (...) w dniu 28 grudnia 2018r			
kopia artykułu z gazety (...) z dnia 24 lipca 2018r	11		
zeznania E. M.	179-180		
zeznania A. J.	180-181		
zeznania J. J. (1)	181-182		
zeznania T. M.	182-183		
zeznania J. J. (2)	183		
zeznania M. J.	183-184		
zeznania M. W.	184		
zeznania K. K. (1)	191-192		
zeznania K. K. (2)	192-193		
zeznania R. K.	193		
zeznania B. S.	193-196		

0.1.Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Oskarżony	Czyn przypisany oskarżonemu (ewentualnie zarzucany, jeżeli czynu nie przypisano)	
1.2.1.	Z. J.	czyn zarzucany jak w akcie oskarżenia	
Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za nieudowodnione	Dowód	Numer karty	
działalność sali weselnej nie powoduje takich uciążliwości dla mieszkańców sąsiedniego bloku przy ul. (...). T. (...) , w tym zakłócania ciszy nocnej, zaśmiecania o której mówili mieszkańcy, jest to normalny skutek prowadzonej działalności a wypowiedź Z. J. do dziennikarza, zacytowana w artykule z dnia 28 grudnia 2018r nie była prawdziwa i miała na celu jedynie zniesławienie prowadzącego salę weselną M. K. i poniżenie go w opinii publicznej oraz narażenie na utratę zaufania niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej	zeznania M. K.	176-178	
zeznania L. K.	178-179		
1.OCena DOWODÓW			

0.1.Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
	wydruk artykułu ze strony internetowej z dnia 28 grudnia 2018r	nie kwestionowany	
kopia artykułu z gazety (...) z dnia 24 lipca 2018r	nie kwestionowana		
zeznania E. M.	<p>zeznania tego świadka zostaną omówione łącznie z zeznaniami pozostałych świadków- mieszkańców bloku wskazanych w tej części uzasadnienia, bowiem zeznania te nierozzerwalnie się ze sobą łączą, winny być ocenione łącznie, są powiązane, logicznie się uzupełniają, mieszkańcy bloku, klatki sąsiadującej z salą weselną a także członkowie ich rodzin, którzy bywali w tych mieszkaniach wskazują i opisują, jakie zachowania gości weselnych przebywających na sąsiedniej posesji w czasie wesel czy tzw. poprawin budziły ich zastrzeżenia, są dla nich uciążliwe, podkreślali, że głównym zastrzeżeniem ich są hałasy w późnych godzinach nocnych, do rana, powodujące trudności z zasypianiem, brak wypoczynku, zaśmiecanie ich działki spadającym confetti,</p>		

wskazywali także na inne zanieczyszczenie sąsiedztwa (np. załatwianie potrzeb fizjologicznych, wymiotowanie), nawet świadkowie którzy starali się zachować daleko idącą wstrzemięźliwość w formułowaniu zarzutów, mieszkający id niedawna- małżeństwo K. i R. K. potwierdzili, że na działkę spadało confetti (choć dla nich nie stanowiło to problemu), że niektóre wesela są głośne, świadkowie co należy podkreślić mieszkali nie od strony sali weselnej, a pośrodku klatki- jak sami podali, więc nie mieli okien bezpośrednio od strony dochodzących hałasów, z zeznań przesłuchanych świadków wynika też, że próbowali dojść do porozumienia z (...) i jego żoną, było organizowane zebranie mieszkańców, ale właściciele sali się na nim nie pojawili, mieszkańcy wskazywali też na podejmowane przez siebie interwencje telefoniczne do p. K. , sąd nie dopatrywał się powodów do zakwestionowania tych dowodów, przekonujących, logicznych i spójnych, wzajemnie się uzupełniających, szczerych, mając też bezpośredni kontakt ze świadkami na sali i obserwując ich podczas składania zeznań

zeznania B. S.

zeznania logiczne, bardzo szczegółowe, wyczerpujące, przekonujące dla sądu, świadek opisał swoje kontakty z mieszkańcami bloku (...) przy Al. (...), z jakim problemem się do niego zwrócili, jaki był ich cel działania, w tym oskarżonego Z. J., wskazał na jakie uciążliwości działającej w bardzo bliski sąsiedztwie sali weselnej skarżyli się mieszkańcy, nie tylko oskarżony, , poczynione także przez siebie podczas wizyty w mieszkaniu oskarżonego obserwacje-widział pozostałości confetti, opisał bezradność mieszkańców- próby spotkań z właścicielem sali oraz przedstawicielami Starostwa oraz czynności podejmowane, aby nie doszło do rozbudowy sali, wskazał też, że dwukrotnie gazeta (...) poruszała ten problem- w 2015r oraz w 2018r (w związku z planowaną rozbudową), z jego zeznań wynika, że gazeta oraz portal Internetowy (...) na którym ukazał się artykuł będący podstawą oskarżenia mają tego samego wydawcę i właściciela który ma prawo dysponowania tekstami ukazującymi się w gazecie, umieszczenia ich też na stronie internetowej w całości czy też we fragmentach i tylko właściciel obu mediów czy redaktor naczelny

	decyduje o publikacji, zeznania świadka nie budzą wątpliwości i zostały ocenione jako wiarygodne i przekonujące, brak jest podstaw do ich kwestionowania		
<i>o.1.Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>			
Lp. faktu z pkt 1.1 albo 1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
	zeznania M. K.	zeznania oskarżyciela podobnie jak jego żony L. K. są dla sądu przekonujące o tyle, o ile świadkowie wskazywali na konflikt z mieszkańcami sąsiedniego bloku, ich zarzuty kierowane pod adresem oskarżycieli, próby zakwestionowania w sposób przewidziany prawem- poprzez odwołania od decyzji, rozbudowy należącego do oskarżyciela lokalu a także w zakresie możliwych konsekwencji artykułów, które pojawiły się w prasie czy Internecie- obaw wynajmujących o możliwość organizowania imprez, zainteresowania konfliktem, oskarżyciel nie udowodnił co prawdziwe na nim spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu-, jakie w istocie	

	<p>poniósł straty na skutek pojawienia się artykułów, ale dla istoty czynu zarzucanego oskarżonemu w niniejszym postępowaniu nie miało to znaczenia prawnego. Nie mogą być obdarzone wiarą i nie są przekonujące także z czysto logicznego punktu widzenia twierdzenia oskarżyciela i jego żony, jakoby działalność sali weselnej nie powodowała takich uciążliwości dla mieszkańców , szczególnie mających mieszkania w klatce najbliższej sali weselnej, o jakich mówili- w tym zakresie przeczą tej wersji zeznania praktycznie wszystkich pozostałych świadków, właśnie mieszkańców tego bloku a także B. S., nie może być także podzielone przekonanie oskarżyciela i jego żony jakoby działanie oskarżonego (a także innych mieszkańców) miało na celu poniżenie i zniesławienie oskarżyciela prywatnego, narażenie go na utratę zaufania niezbędnego do prowadzenia przez nich działalności, jest to zdaniem sądu ich subiektywna ocena, nie mająca poparcia w zebranych materiale dowodowym w szczególności w zeznaniach pozostałych świadków, w tym B. S.</p>	
<p>1.PODSTAWA PRAWNA WYROKU</p>		

	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Oskarżony	
#	3.1. Podstawa prawna skazania albo warunkowego umorzenia postępowania zgodna z zarzutem		
Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej			
#	3.2. Podstawa prawna skazania albo warunkowego umorzenia postępowania niezgodna z zarzutem		
Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej			
#	3.3. Warunkowe umorzenie postępowania		
Zwięźle wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięźle o powodach warunkowego umorzenia postępowania			
#	3.4. Umorzenie postępowania		
Zwięźle wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięźle o powodach umorzenia postępowania			

#	3.5. Uniewinnienie		Z. J.
Zwięzłe wyjaśnienie podstawy prawnej oraz zwięzłe o powodach uniewinnienia			
<p>Z. J. został oskarżony o to, że w dniu 28 grudnia 2018r na stronie internetowej (...).pl pomówił oskarżyciela prywatnego M. K. o takie postępowanie i właściwości poniżające go w opinii publicznej w szczególności związanej z prowadzona działalnością gospodarczą a w szczególności formułując nieprawdziwy zarzut: "w nocy z soboty na niedzielę, zwykle od północy do 5 rano jest bardzo głośno a do tego na naszą działkę często spada confetti z tzw. tub weselnych, nie nadążamy sprzątać" czym naraził go na utratę zaufania niezbędnego dla prowadzonej działalności gospodarczej- to jest o czyn z art.212§1 kk. Abstrahując już od tego, że tak opisane zachowanie winno być kwalifikowane z art.21§2 kk, co jest oczywiste i nie wymaga szerszego uzasadniania, to stwierdzić należy, że oskarżonego <u>Z. J. należy uniewinnić i to z trzech powodów.</u> Po pierwsze Z. J. nie miał żadnego wpływu (a nawet wiedzy) na opublikowanie artykułu na stronie internetowej</p>			

(...) w dniu 28 grudnia 2018r. nie może zatem odpowiadać za popełnienie przestępstwa zniesławienia tego dnia, jak chce tego oskarżyciel i jak to wynika z treści aktu oskarżenia (sąd rozpoznaje sprawę w granicach aktu oskarżenia), wynika to jednoznacznie z treści zeznań B. S.. Po drugie nie może być mowy o nieprawdziwości zarzutów sformułowanych przez Z. J. podczas rozmowy i wywiadu z B. S. - ale dla potrzeb artykułu który ukazał się 24 lipca 2018r. gdy zważy się na zeznania przesłuchanych w sprawie mieszkańców bloku a także B. S. oraz na treść art.213 §2 pkt 2 kk, wyłączającego bezprawność zniesławienia, nie ma wątpliwości co do tego, że oskarżony podnosił w rozmowie z dziennikarzem, co zostało następnie zacytowane w treści artykułu- ale z dnia 24 lipca 2018r- prawdziwe zarzuty dotyczące działalności sali weselnej służące obronie społecznie uzasadnionego interesu. I kolejny, najważniejszy powód uniewinnienia- wskazać należy, że występki z art. 212 § 1 k.k. jest przestępstwem umyślnym i niezbędne jest wykazanie, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym. Zgodnie

z przyjętym poglądem „pomawiać” oznacza tyle, co bezpodstawnie zarzucić, niesłusznie przypisać coś komuś, posądzić, oskarżyć kogoś o coś. Aby więc móc przypisać oskarżonemu zamiar popełnienia przestępstwa zniesławienia, jego działaniu musi towarzyszyć zamiar pozbawionego podstaw, niesłusznego przypisania komuś zachowania, które może spowodować poniżenie w opinii publicznej bądź utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, czego w zachowaniu Z. J. nie sposób się dopatrzeć. .Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy wskazać należy, że ani oskarżyciel prywatny, ani pełnomocnik nie udowodnili, że oskarżony działał w zamiarze bezpośrednim bądź ewentualnym zniesławienia oskarżycieli prywatnych. Takim zaś dowodem na pewno nie jest, nawet głębokie, wewnętrzne przekonanie oskarżyciela prywatnego, że tak właśnie było. W wyroku z 14 marca 2017 r., III KK 359/16, opubl. (...) Sąd Najwyższy dodał, że tzw. pozaustawowy kontratyp skargi obywatelskiej jest w orzecznictwie sądowym i doktrynie traktowane jako okoliczność wyłączająca

odpowiedzialność karną za zniesławienie, odrębną od instytucji zawartej w art. 213 KK. Dla wyłączenia odpowiedzialności nie ma wówczas potrzeby wykazania okoliczności wymienionych w art. 213 KK. Nie stanowią zniesławienia różnego rodzaju wypowiedzi dokonywane w ramach przysługujących jednostce uprawnień, m.in. oświadczenia składane w uzasadnieniu lub w obronie praw (np. skargi sądowe, odpowiedzi na zarzuty procesowe, zażalenia, doniesienia pokrzywdzonych o przestępstwie), jeżeli zamiarem składającego nie było naruszenie godności osobistej lub dobrego imienia, a ponadto, gdy nie przekroczył on granic rzeczywistej potrzeby.

1.KARY, Środki Karne, PRzepadek, Środki Kompensacyjne i środki związane z poddaniem sprawcy próbie

Oskarżony	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Punkt z wyroku odnoszący się do przypisanego czynu	Przytoczyć okoliczności

1.Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU

Oskarżony	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Punkt z wyroku odnoszący się do przypisanego czynu	Przytoczyć okoliczności
1.inne zagadnienia			
W tym miejscu sąd może odnieść się do innych kwestii mających znaczenie dla rozstrzygnięcia, a niewyjaśnionych w innych częściach uzasadnienia, w tym do wyjaśnienia, dlaczego nie zastosował określonej instytucji prawa karnego, zwłaszcza w przypadku wnioskowania orzeczenia takiej instytucji przez stronę			
1.Koszty procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	art.628 kpk, art.632 pkt 1 kpk- obciążenie kosztami postępowania oskarżyciela prywatnego w całości		
1.Podpis			
sędzia Edyta Cieliszak			

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH

Strona ma prawo do złożenia w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Oskarżony pozbawiony wolności, który nie ma obrońcy i – pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, na którym ogłoszono wyrok – nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, ma prawo do złożenia wniosku o

sporządzenia na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w terminie 7 dni od daty doręczenia mu wyroku.

Sporządzenie uzasadnienia z urzędu nie zwalnia strony od złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia. Wniosek składa się na piśmie wskazując:

- 1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany, oraz sprawy, której dotyczy;
- 2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo, a także – w pierwszym piśmie złożonym w sprawie – numer telefonu, telefaksu i adres poczty elektronicznej lub oświadczenie o ich nieposiadaniu;
- 3) treść wniosku, czy dotyczy całości wyroku czy też niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też jedynie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu oraz oznaczenie oskarżonego, gdy wniosek nie pochodzi od oskarżonego;
- 4) datę i podpis składającego pismo (za osobę, która nie może się podpisać, pismo podpisuje osoba przez nią upoważniona, ze wskazaniem przyczyny złożenia swego podpisu).

Wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną, po terminie lub którego braki formalne nie zostały uzupełnione w terminie przez wnoszącego nie zostanie przyjęty (art. 119, art. 422 § 1, § 2 i § 3)²⁾.

Od wyroku sądu pierwszej instancji stronom i podmiotowi zobowiązanemu przysługuje apelacja (art. 444).

Apelację wnosi się na piśmie do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie 14 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (art. 428 § 1, art. 445 § 1).

Apelację co do winy uważa się za wniesioną przeciwko całości wyroku, a apelację co do kary uważa się za wniesioną przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych. Natomiast apelację co do środka karnego, środka kompensacyjnego albo przepadku uważa się za wniesioną odpowiednio przeciwko całości rozstrzygnięcia o środkach karnych albo o środkach kompensacyjnych albo o przepadku (art. 447 § 1-3).

W apelacji można podnosić zarzuty, które nie stanowiły lub nie mogły stanowić przedmiotu zażalenia (art. 447 § 4).

Podstawą apelacji nie może być błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia, oraz rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka, związane z treścią zawartego porozumienia w sprawie wydania wyroku skazującego, wymierzenia określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego lub rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu (art. 447 § 5).

Podstawą apelacji nie mogą być wyłącznie zarzuty, których uwzględnienie mogłoby nastąpić w trybie sprostowania omyłki pisarskiej lub rachunkowej oraz w obliczeniu terminów w wyroku albo uzasadnieniu do niego, w trybie rozstrzygnięcia co do przepadku, zaliczenia tymczasowego aresztowania, zatrzymania lub okresu rzeczywistego pozbawienia wolności, okresu zatrzymania prawa jazdy lub innego odpowiedniego dokumentu lub okresu zawieszenia oskarżonego w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo nakazania powstrzymania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów, lub zakazania ubiegania się o zamówienia publiczne na czas trwania postępowania, nałożenia obowiązku zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu albo dowodów rzeczowych, oraz w trybie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (art. 447 § 6).

Apelacja wniesiona po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo niedopuszczalna z mocy ustawy nie zostanie przyjęta (art. 429 § 1).

Oskarżony ma prawo do korzystania przy sporządzeniu apelacji z pomocy ustanowionego przez siebie obrońcy, a strona inna niż oskarżony może ustanowić pełnomocnika. Do czasu ustanowienia obrońcy przez oskarżonego pozbawionego wolności, obrońcę może ustanowić inna osoba. Apelacja od wyroku sądu okręgowego, która nie pochodzi od prokuratora lub pełnomocnika będącego radcą prawnym, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy albo pełnomocnika ponosi strona, która go ustanowiła (art. 6, art. 83 § 1, art. 87 § 1, art. 446 § 1, art. 620).

Jeśli strona nie ma obrońcy albo pełnomocnika z wyboru, może żądać, aby wyznaczono obrońcę albo pełnomocnika z urzędu, w tym w celu dokonania określonej czynności, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia obrońcy albo pełnomocnika z wyboru bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Pełnomocnik z urzędu zostanie wówczas wyznaczony z listy pełnomocników. Wyznaczenie pełnomocnika z urzędu może zostać cofnięte, jeżeli okaże się, że nie istnieją okoliczności, na podstawie których go wyznaczono (art. 78 i art. 81a § 1 w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Udział obrońcy w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim oskarżonego, a udział pełnomocnika nie wyłącza osobistego działania w nim strony innej niż oskarżony (art. 86 § 2 w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Do biegu wskazanych powyżej terminów nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin. Jeżeli koniec tego terminu przypadnie na dzień przez ustawę uznany za dzień wolny od pracy lub na sobotę, czynność można wykonać następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 123 § 1 i § 3). Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem wnioski o sporządzenie uzasadnienia na piśmie lub apelacja zostaną złożone bezpośrednio w sądzie albo:

1. nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej;
 2. nadane w polskim urzędzie konsularnym;
 3. złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej;
 4. złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu;
 5. złożone przez członka załogi polskiego statku morskiego kapitanowi statku (art. 124).
- 1) należy wybrać właściwy zwrot;
 - 2) podane w nawiasach przepisy oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, z późn. zm.).